

משיבה הגמרא: אלא הדבר שאדם נכשל בו בכל יום הוא אַבְבָּא
לְשׁוֹן הָרַע, והיינו שאומר דבר היכול להשתמע ממנו דבר רע על
אחרים.
מביאה הגמרא מימרא נוספת: אָמַר רב יהודה, אָמַר רב, רוב בני
אדם נכשלים בְּגִלּוֹל, שמורים לעצמם היתר במשא ומתן לעכב
רווח של אדם אחר. וּמֵיעוּט נכשלים בְּעֲרִיזוֹת, וְהִבָּל נכשלים בְּלְשׁוֹן
הָרַע.
תמזה הגמרא: בְּלְשׁוֹן הָרַע, סִלְקָא דְעֵתָא – וכי תעלה על דעתך
שכולם נכשלים בזה. משיבה הגמרא: אלא הכל נכשלים בַּאֲבָב
לְשׁוֹן הָרַע.
שינו במשנה (ס): רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר הֵבֵל כְּמִנְהַג
הַמְדִּינָה.
הגמרא מבררת במה נחלקו התנאים במשנה. מקשה הגמרא: וכי
תֵּנָא קָמָא שאמר את דיני גט פשוט וגט מקושר, לִית לִיה – אינו
סובר שהכל כְּמִנְהַג הַמְדִּינָה, כלומר, שאם יש מקום שנהגו לעשות
את השטרות באופנים אחרים עושים הכל כְּמִנְהַג הַמְדִּינָה, והרי
תנא קמא לא עסק כלל בדין זה ולא משמע שנחלק עליו בזה.
מתרץ רב אשי: אָמַר רב אשי, יש אופנים שלדברי הכל הולכים
אחר מנהג המדינה, ויש אופנים שנחלקו בהם, בְּאִתְרָא דְנִהְיִי –
במקום שנוהגים לכתוב גט פשוט, וְאָמַר לִיה הִבְעַל לְסוּפֵר עָבִיד לִי
פְּשׁוּטָא, וְאָוֵל עָבִיד לִיה – והלך ועשה לו גט מקושר, לדברי הכל
קָפִידָא – יש הקפדה בדבר, שהרי נוהגים בפשוט וגם צידוה בפירוש
לעשותו פשוט, והגט פסול. וכן הדין במקום דְנִהְיִי מְקוּשָׁר, וְאָמַר
לִיה עָבִיד לִי מְקוּשָׁר, וְאָוֵל עָבִיד לִיה פְּשׁוּטָא – יש הקפדה
בדבר, והגט פסול.
כִּי פְּלִיגִי – ומחלוקת תנא קמא ורבן שמעון בן גמליאל היא בְּאִתְרָא
דְנִהְיִי בְּפְשׁוּטָא וּמְקוּשָׁר – במקום שנוהגים לכתוב גם פשוט וגם
מקושר, וְאָמַר לִיה הִבְעַל לְסוּפֵר עָבִיד לִי פְּשׁוּטָא, וְאָוֵל עָבִיד לִיה
מְקוּשָׁר, מָר – תנא קמא סָבַר, קָפִידָא – יש לבעל הקפדה בדבר,
וכיון שצידוה לכתוב פשוט והוא שנה וכתבו מקושר, הגט פסול.
וְמָר – רבן שמעון בן גמליאל סָבַר, מִרְאָה מְקוּם הוּא לוֹ, כלומר,
לא היתה כוונת הבעל לצוותו בדווקא שיעשנו פשוט, אלא כוונתו
היתה שאם קשה לו לעשותו מקושר, שעשייתו ארוכה וקשה
יותר, יעשנו פשוט, אבל נוח לו גם כן בכתיבת גט מקושר.
אגב דינו של רבן שמעון בן גמליאל, שדברי הבעל אינם בדווקא,
הגמרא מביאה תנאים נוספים הסוברים לגבי דינים אחרים
שדיבור האדם אינו בדווקא: אָמַר אַבְי, רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, וְרַבִּי
שְׁמַעוֹן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר, בּוֹלְחוּ סְבִירָא לְהוּ מִרְאָה מְקוּם הוּא לוֹ,
כלומר, האומר לשלחו לעשות דבר קל, ועשה השליח דבר קשה
יותר, אין זה שינוי בשליחות, כיון שכוונת המשלח היתה להקל
מעליו ולא שהקפיד שיעשה זאת דווקא בדרך הקלה.
מפרט אבבי: רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל סוֹבֵר כֵּן, כמו שמוכח מִקָּא
דְאָמְרִין – ממה שאמרנו לעיל, שבמקום שנהגו לכתוב מקושר
ופשוט ואמר לסופר לכתוב לו פשוט, לא היתה כוונתו בדווקא
שלא יכתוב מקושר, אלא שדי לו בפשוט, אך הוא יכול לעשותו
גם מקושר.
רַבִּי שְׁמַעוֹן סוֹבֵר כֵּן, דִּתְנֵן במשנה בקידושין (מח) לגבי אדם שאמר
לאשה שיקדשנה בדינר של כסף, ושלחה שליח ליטול את כסף

הקידושין ונתן לו דינר זהב, או שאמר לה שיתן לה דינר זהב ונתן
לשלוחה דינר של כסף, אינה מקודשת, שיתכן שרצתה בדווקא
את הזהב או את הכסף. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אִם הִטְעָה אוֹתָהּ לְשִׁכָּחָהּ,
כגון שאמר לה שנתן לה דינר כסף ונתן לה דינר זהב, הָרִי זוּ
מְקוּדָּשָׁתָהּ, כיון שלא היתה כוונתה להתקדש דווקא בדינר כסף,
אלא לכל הפחות בדינר כסף, וכל שכן שתתמצה בדינר זהב.
רַבִּי אֶלְעָזָר סוֹבֵר כֵּן, דִּתְנֵן במשנה בגיטין (סה), הָאִשָּׁה שְׁאָמְרָה
לשלוחה, הִתְקַבֵּל לִי גִיטִי – תהיה שליח לקבל את גיטי מבעלי
מְקוּם פְּלוּנִי, וְקִבְּלוּ לָהּ השליח מְקוּם אַחֵר, פְּסוּל, וְרַבִּי אֶלְעָזָר
מְכַשְׁרִי. מבארת הגמרא: מָר – תנא קמא סָבַר, קָפִידָא, כלומר,
שליחותו היתה דווקא למקום שאמרה לו, ששם לא אכפת לה
שידעו שהיא מתגרשת, אבל במקום אחר היא מתביישת שידעו
שהיא מתגרשת, וכיון שאינו שלוחה לאותו מקום, לא התגרשה
בקבלת הגט על ידו. וְמָר – רבי אלעזר סָבַר, מִרְאָה מְקוּם הוּא לוֹ,
ולא התכוונה שיקבל את הגט דווקא במקום זה, אלא שלא יטרח
ללכת יותר רחוק ממקום זה שאמרה לו, אך אם יתרצה ללכת אף
למקום אחר, רצונה שיקבל עבורה את הגט אף משם, ולכן היא
מגורשת.
[שינו במשנה: פְּשׁוּטָא שְׁכָתוּב בּוּ עַד אָחֵד כו' ומקושר שכתב בו שני
עדים, שניהם פסולין].
הגמרא מבררת מה החידוש בדינים אלו. מקשה הגמרא: בְּשִׁלְמָא
דין זה ש'מקושר שכתוב בו שני עדים פְּסוּל, הָאִצְטְרִיךְ התנא
להשמיענו, דְסִלְקָא דְעֵתָא אֲמִינָא, הוּאִיל וּבְעָלְמָא – כיון שסתם
שטר שיש בו שני עדים כְּשֵׁר, הֵבֵא נָמִי במקושר יהא כְּשֵׁר, קָא
מְשַׁמְעֵי לֵן דְמקושר שיש בו רק שני עדים, פְּסוּל, שתיקנו חכמים
שיחתמו בו שלשה. אָלָא דין זה ש'פְּשׁוּטָא שְׁכָתוּב בּוּ עַד אָחֵד פְּסוּל,
פְּשִׁיטָא, שהרי כל שטר צריך חתימת שני עדים, ומדוע הוצרכה
המשנה להשמיענו זאת.
מתרץ אבבי: אָמַר אַבְי, לֹא נִצְרְכָא אלא כדי לחדש דְאֶפִּילוּ אִם יֵשׁ
עַד אָחֵד בְּכָתֵב – חתום על השטר, כגון שטר הלואה, וְעַד אָחֵד
שמעיד בְּפֶה על ההלואה, ואינו חתום בשטר, מכל מקום אין
לחתימת העד האחד דין 'שטר' שגובים בו מלקוחות הלוח, ושאין
הלוח נאמן לומר שפרע את החוב, אלא דין ההלואה כהלואה
שיש עליה רק עדים בעל פה, שאין גובים אותה מהלקוחות והלוח
נאמן לומר שפרע את החוב.
הגמרא מביאה את דעת החולק על אבבי. אומרת הגמרא: אֲמִינָא,
אֲבָשֵׁר – הכשיר עדות שהיתה בְּצִירוּף של עַד אָחֵד בְּכָתֵב, וְעַד אָחֵד
בעל פה, להחשיבה כשטר החתום בשני עדים, שיש לו קול
לעדוֹתָם, ויכול המלוה לגבות בו את הנכסים מהלקוחות.
מקשה רב אשי: אָמַר לִיה רב אשי לְאֲמִינָא, וְהָא דְאָמַר אַבְי, שאין
עד אחד בכתב ועד אחד בעל פה מצטרפים, מָא – מה תעשה
עמו, כלומר כיצד יתיישבו דבריו עם דין זה. אָמַר לִיה אמימר, דין
זה 'לֹא שְׁמִיעַ לִי' – לא שמעתי, בְּלוּמָר, לֹא סְבִירָא לִי – איני סובר
כאבבי בדין זה.
מקשה הגמרא: אָלָא לאמימר קָשְׁיָא – חוזרת הקושיא שמחמתה
אמר אבבי את דבריו, למה הוצרך התנא להשמיע שגט פשוט
שחתם בו עד אחד פסול, והרי פשוט הדבר.

אגרות קודש

ב"ה, כ"ו סיון, תשט"ו

ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיום הראשון. בבקשתו אזכירו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע בהנוגע לפרנסתו ומצב העסק שלו, ויהי רצון שיבישר טוב בקרוב בזה.

המשך בעמוד הבא

בבא בתרא דף קסה עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום חמישי) רלה

העדויות ששמעו. וביארו בני הישיבה את שאלתם, **אליבא דרבי** 60
61 **נחן, לא תיבעי לה, דהשתא**, אפילו עדים מצריפין, אף שאינם
62 מדייקים כל כך בדבריהם, דייני מיבעיא – וכי יש ספק שאף הדיינים
63 יכולים להצטרף, שהרי הם מדייקים לחקור היטב. **אלא, כי תיבעי**
64 **לה אליבא דתנא קמא דרבי נחן**, האם עדים שהעידו זה שלא בפני
65 זה הוא דלא מצריפין, אבל דייני מצריפין, או דלמא לא שניא, וגם
66 דיינים לא מצטרפים לדון על עדות שלא שמעו יחד. מסיים מר בר
67 חייא את המעשה: **שלה להו רבי ירמיה, אני, איני כריי שאתם**
68 **שלחתם לי שאלה זו, אלא כך דעת תלמידכם נוטה, שאף לתנא**
69 **קמא דרבי נחן, יצטרפו הדיינים**.
70 הגמרא מביאה גירסא רביעית למעשה זו: **רבינא אמר, הכי שלחו**
71 **ליה, שלשה דיינים שישבו לקיים את השטר** – לכתוב על גבי השטר
72 'קיום', שביירו ונמצא שחתמות העדים שבשטר אמיתיות, ואחרי
73 שביירו את אמיתות החתימות, קודם שחתמו על הקיום, **מת אחד**
74 **מהן, האם צריכי למכתב בנוסח הקיום 'במותב תלתא הוינא, וחד**
75 **ליתוה' – במושב שלשה דיינים היינו, ואחד מהדיינים איננו, שמת,**
76 **או לא. שלה להו רבי ירמיה, אני, איני כריי שאתם שלחתם לי, אלא**
77 **כך דעת תלמידכם נוטה, שצריכי למכתב 'במותב תלתא הוינא וחד**
78 **ליתוה', כיון שאם יכתבו רק 'במותב תלתא הוינא' יראה הדבר**
79 **כשקר, שכותבים בתחילה שישבו שלשה דיינים, ובסוף יהיו רק**
80 **שתי חתימות, שהרי השלישי מת.**
81 מסיימת הגמרא: **ועל דא – ועל תשובה זו, כל אחד בגירסתו,**
82 **עליונה לרבי ירמיה (ב) מדרשא – הכניסו את רבי ירמיה לבית**
83 **המדרש, שהרי לעיל (בב) התבאר שהוציאוהו מבית המדרש על**
84 **ששאל שאלה שלא כהוגן, ועתה ששלח להם תשובה הגונה,**
85 **החזירוהו לבית המדרש.**

משנה

משנתינו דנה בשטרות שנכתבו בהן לשונות שסותרות זו את זו, 86
וכן בשטרות שיש בהם מחיקות ולא ידוע מה היה כתוב שם. 87
שטר שכתוב בו פלוני לזה מפלוני 'וזוין מאה, דאינון סלעין עשרין' 88
– מאה זו שם עשרים סלעים, אף שלפי האמת מאה זוהי הם 89
עשרים וחמשה סלעים, מכל מקום אין לו למלוה זכות לגבות 90
בשטר זה אלא עשרין סלעים, כיון שמפרשים את לשון השטר 91
כאילו נכתב שהוא חייב לו מאה זוים גרועים, ששום רק עשרים 92
סלעים. 93
אך אם נכתב בשטר 'וזוין מאה, דאינון תלתין סלעין' – מאה זוהי 94
שם שלשים סלעים, ולפי האמת מאה זוהי הם רק עשרים וחמשה 95
סלעים, אין לו אלא מנה – מאה זו בלבד, ומפרשים את לשון 96
השטר שהוא חייב לו מאה זו ששום כשלשים סלעים גרועים. 97
והטעם בשני דינים אלו הוא כיון שיד בעל השטר על התחתונה, 98
שהרי הוא בא להוציא מכל שטרו, והמוציא מחבירו עליו להביא 99
ראיה לדבריו, ולכן אינו מוציא אלא את הסכום שמשמעותו 100
בשטר ברורה, ולא את מה שיש להסתפק בו. 101
המשנה דנה עתה בשטרות שיש בהם מחיקות: שטר שנכתב בו 102
'כסף וזוין, דאינון' – 'וזוין כסף, שהם' ונמחק ההמשך, ולא ידוע 103
כמה זוין כסף התחייב לו. כיון שכתב 'וזוין' ודאינון' בלשון רבים, 104
אין משמעות לשון זו פחות 105
משתיים, ואף שיתכן שהיה כתוב שם יותר משתיים, יד המלוה על 106
התחתונה ואינו גובה יותר משתיים. וכן אם נכתב 'כסף סלעין', 107
'דאינון' – 'סלעי כסף, שהם' ונמחק ההמשך, אין פחות משתיים. וכן 108
'דרבנות, דאינון' ונמחק ההמשך, אין פחות משתיים. 109
המשנה דנה עתה במקום שיש סתירה גמורה בין הכתוב בתחילת 110
השטר, לכתוב בסופו: אם כתוב בו **מלמעהל** – בתחילת השטר, 111
שחייב מנה – מאה זו, ו**מלמעהל** – בסיום השטר, כשחזר שוב על 112
סכום החיוב לענין חיוב האחריות כתב שחייב לו **מאתים** זו, או 113
שכתוב **מלמעהל מאתים**, ו**מלמעהל מנה**, הכל חולק אחר התחתון – 114
אחרי הכתוב בסיום השטר, בין אם כתוב שם מנה ובין אם כתוב 115

מתרצת הגמרא: לאמימר, מתניתין, הא קא משמע לן, דשנים 1
שחותמים במקושר דינם כעד אחד בפרשום, כלומר, מה הים – 2
בפרשום שחתם בו עד אחד פסולא דאורייתא, שנאמר (דברים יט טו) 3
לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת, אף הכא נמי לגבי 4
מקושר שחתמו בו שנים, אמרו חכמים שהיה פסולו כמו פסולא 5
דאורייתא, ואם גירש בו את האשה, אינה מגורשת, ואם היה זה 6
שטר הלוואה אין גובין בו מנכסים משועבדים, אך אין ללמוד 7
ממשנתנו שעד אחד בשטר ועד אחד בעל פה אינם מצטרפים. 8
בבביתא אחד ביום ראשון וחד ביום שני, נחלקו תנאים בשתי מחלוקות לגבי 9
צירופם של שני עדים בדיני ממונות: א. דעת רבי יהושע בן קרח 10
ששני העדים אינם צריכים להעיד על מעשה אחד אלא על חיוב 11
אחד, ואף אם אחד מעיד על הלוואה שהיתה ביום ראשון וחבירו 12
על הלוואה שהיתה ביום שני, מצטרפים לחיבו. ואילו תנא קמא 13
שם סובר שצריכים להעיד על אותו מעשה שראו יחד. ב. דעת 14
רבי נתן שצריכים שניהם להעיד יחד, ותנא קמא שם סובר שאף 15
אם העיד אחד ביום ראשון וחבירו ביום שני, מצטרפים. 16
אמימר מביא ראיה לדבריו: תדע שעד אחד בשטר ועד אחד בעל 17
פה מצטרפים, ממעשה שהיה, דשלחו מהם (י-משם) תברייא לרבי 18
ירמיה שהיה יושב מחוץ לבית המדרש, כמבואר לעיל (בב) 19
שהוציאוהו מבית המדרש, שאלה זו, עד אחד בכתב ועד אחד בעל 20
פה, מהו שייצטרפו לחיוב ממון. ופירטו בני הישיבה את שאלתם, 21
אליבא דתנא קמא דרבי יהושע בן קרח, לא תיבעי לה – אין מקום 22
23 **להסתפק, שהרי הוא סובר דאפילו שנים המעידים בכתב, וכן שנים**
24 **בעל פה, אם אין השנים שבכתב או שעל פה מעידים על אותו**
25 **מעשה, לא מצטרפי, וכל שכן שאם לא העידו שניהם יחד אלא**
26 **אחד בעל פה ואחד בכתב שאין עדותם מצטרפת. אלא כי תיבעי**
27 **לה, אליבא דרבי יהושע בן קרח, האומר שאף אם הם מעידים על**
28 **שני מעשים שונים אפשר לצרפם, והוא הדין שאם לא העידו יחד**
29 **אפשר לצרפם, שלדבריו יש להסתפק האם רק שנים בכתב וכן**
30 **שנים בעל פה, הוא דמצטרפי, כיון שיש כאן עדות שלימה בכתב**
31 **או בעל פה. אבל עד אחד בכתב ואחד על פה לא מצריפין, כיון**
32 **שכל אחד בפני עצמו אינו יכול לחייב ממון, או דלמא לא שניא.**
33 **מסיים אמימר את ראייתו: ושלח להו רבי ירמיה, אני, איני כריי**
34 **להכריע בדבר, ששלחתם לי שאלה זו, אלא כך דעת תלמידכם**
35 **נוטה, שייצטרפו, והיינו כדברי אמימר, ולא כאבוי האומר שאינם**
36 **מצטרפים.**
37 דוחה רב אשי: אמר ליה רב אשי לאמימר, אנו, הכי מתנינן לה –
38 אנו שונים מעשה זה כך, באופן שאין ממנו קושיא על אבוי, דשלחו
39 ליה תברייא לרבי ירמיה, שנים שהעידו אתה עדות, אלא שאחד
40 העיד בבית דין זה ואחד בבית דין זה, וכל בית דין בפני עצמו אינו
41 יכול לחייב ממון על פי עד אחד, והלכו העדים למקום רחוק, מהו,
42 האם אפשר שייבואו בית דין אצל בית דין, ויצטרפו הדיינים לדון
43 על פי העדויות ששמעו, כשם שבית דין אחד יכול לצרף שתי
44 עדויות אף שלא העידו יחד. וביארו בני הישיבה, **אליבא דתנא**
45 **קמא דרבי נחן, לא תיבעי לה, שהרי הוא סובר דאפילו אם ראו יחד**
46 **את העדות, וגם העידו שניהם בחד בית דין, אם העידו זה שלא**
47 **בפני זה נמי לא מצטרפי, וכל שכן שאם העידו בשני בתי דינים**
48 **שאינם מצטרפים. אלא, כי תיבעי לה, אליבא דרבי נחן, האם דווקא**
49 **כשהעידו בחד בי דין אף שהעידו זה שלא בפני זה הוא דמצטרפי,**
50 **אבל אם העידו בחד בי דין, לא מצטרפי, או דלמא לא שניא, ואף**
51 **שהעידו בשני בתי דינים, מצטרפים. ושלח להו רבי ירמיה, אני, איני**
52 **כריי שאתם שלחתם לי שאלה זו, אלא כך דעת תלמידכם נוטה,**
53 **שלרבי נתן יצטרפו.**
54 הגמרא מביאה גירסא שלישית במעשה זו: **מר בר חייא אמר, הכי**
55 **שלחו ליה לרבי ירמיה, שנים שהעידו בבית דין זה, והלכו שנים**
56 **מהדיינים למדינת הים, וקורו והעידו אותם עדים בבית דין זה –**
57 **אחר, וגם שם הלכו שני דיינים למדינת הים, ושוב חזרו והעידו את**
58 **עדותם בבית דין שליש והלכו להם שנים מן הדיינים, מהו שייבוא**
59 **דיין אחד מכל בית דין, ויצטרפו שלשת הדיינים לדון על פי**

1 שם מאתים, כיון שאנו אומרים שטעה בכתיבתו הראשונה, וחזר
2 ותיקן את הסכום בפעם השניה שכתב. מבארת המשנה: אם כן,
3 מלכתחילה למה פותבין את העליון, והרי עתידים לכתוב למטה
4 שוב את סכום החיוב, ובין כך אם תהיה סתירה בינו לבין התחתון
5 הולכים אחר התחתון, כדי שאם לא תהיה סתירה ביניהם, אלא רק
6 תמחק אות אחת מן התחתון, ויהיה ספק מה נכתב שם, ילמד מן
7 העליון.

גמרא

8 הגמרא מביאה ברייתא הדנה בלשונות נוספים הנכתבים בשטר,
9 ויש להסתפק בהם: תנו רבנן, (אמר) שטר שכתוב בו פלוני לזה
10 מפלוני 'בכסף', ולא כתוב כמה כסף, אין משמעות לשון זה פחות
11 מדינר בכסף, שזו המטבע הקטנה ביותר העשויה מכסף. דין נוסף:
12 אם נכתב 'בכסף דינרין' וכן 'דינרין בכסף', שזה לשון רבים, אין חיובו
13 פחות משיני דינרין בכסף, ופירוש הלשון הוא שלזה כסף בשיעור
14 שני דינרין, או שלזה שני דינרין של כסף. ואם נכתב 'בכסף בדינרין',
15 אין חיובו פחות משיני דינרין דהב, בכסף, כלומר, כסף בשווי של
16 שני דינרי זהב, ולהלן (קסו) יבואר טעם הדין.

17 הגמרא מבררת את הרישא של הברייתא: אמר מר, שטר שכתוב
18 בו לשון 'בכסף', אין חיובו פחות מדינר בכסף. מקשה הגמרא: ואימא
19 נסבא – מדוע לא נאמר שכוונתו ב'כסף' היא לחתיכת כסף, ולא

20 למטבע כסף, ויתחייב חתיכת כסף בשיעור הקטן ביותר שיש,
21 שהיא פחותה מדינר כסף. מתרצת הגמרא: אמר רבי אלעזר,
22 מדובר בכתוב ביה 'מטבע', ולכן צריך לתת מטבע, אך נפטר
23 במטבע הקטנה ביותר שיש.
24 מקשה הגמרא: ואימא פרימי – ושמא נאמר ש'כסף' היינו פרוטה
25 של כסף, ומנין לנו לחייבו דינר של כסף. מתרצת הגמרא: אמר
26 רב פפא, מדובר באתרא דלא סגי פרימי בכסףא – במקום שלא
27 נוהגים להשתמש בפרוטות העשויות מכסף, ומטבע הכסף הקטנה
28 ביותר היא דינר.

29 הגמרא מביאה ברייתא נוספת הדנה בלשונות מסופקים שבשטר:
30 תנו רבנן, שטר שכתוב בו פלוני חייב לפלוני 'דהב' – זהב, אין חיובו
31 פחות מדינר דהב. ואם כתוב בלשון רבים 'דהב דינרין', וכן 'דינרין
32 דהב', אין חיובו פחות משיני דינרין דהב. אך אם נכתב בשטר 'דהב
33 בדינרין', אין פחות משיני דינרין בכסף, דהב, כלומר, חייב לתת לו
34 זהב בשווי שני דינרין של כסף, ולהלן (קסו) יבואר הטעם.

35 הגמרא מבארת את הרישא של הברייתא: אמר מר, כתב לשון
36 'דהב', אין פחות מדינר דהב. מקשה הגמרא: אימא נסבא – מדוע
37 לא נאמר שהתחייב לו חתיכת זהב, ויתן לו חתיכה קטנה ביותר,
38 ומנין לנו לחייבו דינר זהב. מתרצת הגמרא: אמר רבי אלעזר,
39 מדובר בכתב לשון מטבע, ומטבע הזהב הקטנה ביותר היא דינר
40 זהב.